

12 Kasım 2018

Türkiye – Birlesik Metal-İş üyesi işçi ve sendikacılara hapis cezası verildi

2 Kasım 2018 tarihinde, **Birleşik Metal-İş** üyesi 35 işçi ve sendikacıya Renault Oyak'ın Bursa'daki fabrikasında 2016 yılında düzenledikleri bir eylem sebebiyle 'kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılma' suçunu işlemekten beş ay hapis cezası verildi. İşçi ve sendikacılar 1 Mart 2016'da Oyak'ın işçilerin örgütlenme hakkına yönelik getirdiği kısıtlamaları ve 60'tan fazla işçinin işten çıkarılmasını protesto etmek üzere Oyak fabrikasının önünde eylem yapmıştı.

Birleşik Metal-İş Sendikası 1990'lı yıllardan itibaren metal işçilerinin çalışma koşulları ile sosyal, ekonomik ve kültürel haklarının iyileştirilmesi için çalışan bir sendikadır. Sendika Renault Oyak işçilerinin büyük çoğunluğunu da temsil etmektedir. Birleşik Metal-İş Sendikası aynı zamanda, 140 ülkede maden, enerji ve imalat sektörlerinde çalışan 50 milyondan fazla işçiyi temsil eden IndustriALL Global Union üyesidir.

Mayıs 2015'te Türkiye otomotiv sektöründe yaşanan üretimi durdurma eylemlerini takiben, 4 Şubat 2016'da Renault Grubu, IndustriALL Global Union ve Birleşik Metal-İş anlaşmaya vararak işyerinde işçilerin temsilini sağlamak üzere seçim yapılmasına karar verdi. Buna göre Sosyal Diyalog Komitesi üyelerini seçmek üzere 20 Şubat 2016'da işyerinde seçim yapılmasına karar verildi. Ancak, Renault yönetimi seçime günler kala hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle seçimleri iptal etti. Bunun yanı sıra şirket, işçi sözcülerinin de aralarında bulunduğu 60'tan fazla işçiyi işten çıkardı ve yaklaşık 100 işçinin de tazminat alarak işten ayrılmasını talep etti. Sonraki aylarda yaklaşık 400 işçi istifaya zorlandı ve tazminatı kabul ederek istifa etmemeleri durumunda işten atılacakları yönünde tehdit edildi.

1 Mart 2016'da, işçiler örgütlenme özgürlüklerinin ihlal edilmesi ve işten çıkarmalar sebebiyle Renault Oyak fabrikası önünde eylem başlattı. Eyleme fabrika önünde hazır bulunan polisler ve iki adet toma tarafından müdahale edildi. Polis müdahalesi sırasında birçok işçi yaralanırken bazıları da gözaltına alındı. Bu süreci takiben eyleme katılan bazı işçiler hakkında Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu ihlal etmekten soruşturma başlatıldı. 2 Kasım 2018 tarihinde ise Birleşik Metal-İş üyesi 35 işçi ve sendikacıya "kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılma" suçundan beş ay hapis cezası verildi. 4 işçi hariç tüm işçiler için hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildi. İşçilerin beş yıl boyunca kasten yeni bir suç işlememesi halinde hüküm ortadan kaldırılarak dava düşürülecek. Ancak hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı istinaf yolu açık değil. Hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmeyen dört işçinin cezaları ise ertelendi. Bu işçilerin karara karşı istinaf yoluna başvurmaları mümkün. Bunun yanı sıra, sendika üyesi veya işçi olmayan ancak eylemlere sosyal medya üzerinden destek veren iki kişiye de 'halkı kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşüne kışkırtmak' suçundan üç yıl dört ay hapis cezası verildi. Eğer bu kişilerin istinaf başvuruları reddedilirse hapis cezaları uygulanacak.

Mayıs 2015 tarihinde Türkiye otomotiv sektörü, geniş katımlı iş bırakma eylemlerine sahne olmuştu. Eylemler Renault Oyak ve Tofaş (FIAT) fabrikalarında başlamış, ardından diğer otomotiv üreticileri, tedarikçiler ve diğer işyerlerine yayılmıştı. Bu süreçte yaklaşık 30.000 işçi eylemlere katılarak iş bırakmıştı. İşçilerin talepleri arasında sendikalarını serbestçe seçme, kendi temsilcilerini seçme ve ücret iyileştirmesi gibi maddeler yer alıyordu. Renault Oyak fabrikasındaki iş bırakma eylemleri, işçi temsilcileri ve şirket yönetimi arasındaki görüşmelerden sonra son bulmuştu. Şirket, 25 Mayıs 2015 tarihinde iç iletişim notu adlı bir belge yayınlarak işçilerin taleplerini kabul ettiğini duyurmuştu. Ancak ilerleyen aylarda işyerinde yapılması planlanan seçimler şirket yönetimi tarafından iptal edilmişti.

Front Line Defenders 35 işçi ve sendikacıya hapis cezası verilmesinden büyük endişe duymakta ve bu cezaların Birleşik Metal-İş Sendikası'nın işçi hakları ve insan haklarının savunulmasına ilişkin meşru ve barışçıl faaliyetleriyle ilişkili olduğuna inanmaktadır.

Front Line Defenders Türkiye'deki yetkililere;

1. İstinaf yoluna tabi olan cezaların derhal bozulması ve işçi ile sendikacılara yönelik yargısal tacize son verilmesi,
2. İşçi ve sendikacıların toplanma ve örgütlenme özgürlüklerine saygı gösterilmesi,
3. İşçi hakları savunucuları da dahil olmak üzere, Türkiye'deki tüm insan hakları savunucularının, hiçbir baskıya tabi tutulmaksızın, meşru ve barışçıl insan hakları faaliyetlerini özgürce sürdürmelerinin garanti altına alınması çağrısında bulunmaktadır.